

Władysław Padacz

Z praktyki sądowej : Proces beatyfikacyjny sługi Bożego meczennika

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 11/1-2, 350-351

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kacyjnego. W pierwszym rzędzie bowiem łatwo stwierdzić, że samo przesłuchiwanie trwa wówczas zbyt długo, a następnie, że zużywa się całe miesiące a nawet lata na tłumaczenie zeznań na jeden z języków przyjętych w Kongregacji Obrzędów. Tłumaczenie zaś nadesłanych akt czyli protokołów wszystkich sesji procesu informacyjnego wraz z załącznikami wymaga posiadania dużych funduszków, co staje się problemem w stosunku do polskich spraw beatyfikacyjnych.

Ks. Władysław Padacz

2. Proces beatyfikacyjny Sługi Bożego męczennika⁶

Procesy diecezjalne Sług Bożych męczenników różnią się nieco od procesów beatyfikacyjnych Wyznawców. Stosownie do kan. 2038 Kodeksu prawa kanonicznego oba rodzaje spraw beatyfikacyjnych, to jest zarówno wyznawców jak męczenników, wymagają przeprowadzenia na terenie właściwej diecezji (kan. 2039) trzech procesów obejmujących:

- a) sądowe zebranie pism Sługi Bożego,
- b) zgrupowanie dowodów na świętobliwość i bohaterskie pełnienie cnót, oraz u męczenników dowodów męczeństwa,
- c) przekonanie się o braku kultu publicznego.

Co się tyczy zbierania pism (kan. 2042—2047), to zgodnie z kan. 2048 zbieranie to może się odbyć w terminie późniejszym, czyli nawet po urzędowym wprowadzeniu sprawy do Kongregacji Obrzędów. W tym przypadku jednak trybunał powinien zastosować się ściśle do instrukcji nadesłanej przez generalnego promotora wiary.

Jeżeli zaś chodzi o brak kultu publicznego, wyrok w tej sprawie wydany przez diecezjalny trybunał beatyfikacyjny, jest rozpatrywany i zatwierdzany przez Kongregację Obrzędów już po urzędowym wprowadzeniu sprawy do Kongregacji.

W toku procesu należy dokonać rozpoznania grobu męczennika, jak również jego ciała i zabezpieczyć je, zgodnie z instrukcją nadesłaną z Kongregacji⁷. Gdyby ciało Sługi Bożego męczennika zaginęło lub zostało zniszczone, wówczas trybunał sporządzi odpowiedni protokół.

W beatyfikacyjnym przewodzie sądowym Sługi Bożego męczennika obowiązkiem trybunału jest ustalenie zarówno samego faktu śmierci jak i przyczyny śmierci męczeńskiej. Czyli chodzi tu o stwierdzenie faktu męczeństwa a także o zbadanie zasadniczej przyczyny takiej śmierci. Męczeństwo bowiem w znaczeniu katolickim określa się jako dobrowolną śmierć za wiarę Chrystusową lub za inną cnotę chrześcijańską. Męczeństwo zawiera cztery zasadnicze elementy, to jest osobisty, materialny, moralny i przyczynowy.

Element osobisty obejmuje dwa podmioty. Pierwszy podmiot — chrześcijanin, który ponosi śmierć, drugi — osoba, która zadaje śmierć z premedytacją. Męczennik musi posiadać pełnię władz umysłowych

⁶ Artykuł został skrócony przez Redakcję.

⁷ Trybunał może też korzystać z instrukcji umieszczonej w Codex pro postulatoribus s. 341 nn. lub w dziele: Machajek — Padacz, *Sprawy beatyfikacyjne na terenie diecezji*, Poznań 1957 s. 345 nn.

w momencie decydującym, żeby świadomie i dobrowolnie mógł okazać swoją wiarę, wzmocnioną łaską, zdolną uczynić go godnym wyznawcą Chrystusa. Ten kto zadaje śmierć, może być osobą fizyczną lub moralną. Chodzi tu bowiem o podmiot, który wydaje decyzję śmierci lub dostarcza środki powodujące śmierć fizyczną chrześcijanina⁸.

Elementem materialnym męczeństwa jest sama rzeczywistość a i fizyczna śmierć spowodowana gwałtownym działaniem zewnętrznym na skutek nienawiści ku religii Chrystusowej. Nie wystarcza przeto sama tylko decyzja nakazująca pozbawienie życia. Wyrok ten bowiem mógł być niewykonany z powodów niezależnych od wykonawców. Stwierdzony fakt pozbawienia życia za prawdę głoszoną przez Chrystusa decyduje o męczeństwie.

Przez element moralny należy rozumieć dobrowolne poniesienie śmierci. Podczas procesu informacyjnego na okoliczność tej dobrowolności należy dokładnie przepytac świadków. Z ich zeznań powinno jasno wynikać, że katolik zupełnie świadomie i z pobudek nadprzyrodzonych wyraził zgodę na odebranie mu życia i że nie okazał żadnego wahania nawet wtedy, gdy musiał poddać się wielkim cierpieniom.

Element przyczynowy ze wszystkich czterech jest najbardziej doniosły. W procesie beatyfikacyjnym należy bowiem wyjaśnić, dlaczego Sługa Boży poniósł śmierć męczeńską⁹.

Trybunał ma również czuwać, żeby dokładnie zaprotokołować nadzwyczajne i nadprzyrodzone znaki, jakie zauważono w chwili śmierci Sługi Bożego lub nawet w późniejszym czasie, ale pozostające w łączności z faktem oddania życia za cnotę chrześcijańską.

W diecezjalnym procesie informacyjnym kładzie się nacisk, stosownie do kan. 2038 § 2 i 2104, na rozgłos o męczeństwie. Choć nie jest rzeczą konieczną, żeby w sprawach męczenników przeprowadzać badania co do istnienia rozgłosu o świątobliwym życiu i heroiczności cnot, to jednak jest bardzo pożytecznie dla całości sprawy, żeby przesłuchać świadków również o cnotach męczennika. Na podstawie bowiem tych zeznań można stwierdzić, jakie było nastawienie duchowe i psychiczne Sługi Bożego w chwili powzięcia decyzji oddania życia za naukę Chrystusa.

Ks. Władysław Padacz

3. Proces beatyfikacyjny O. Maksymiliana Kolbe

O. Maksymilian Maria Kolbe już za życia miał sławę kapłana całkowicie oddanego Bogu, niezwykłego apostoła kultu Matki Bożej Niepokalanej, człowieka żyjącego tylko dla wyższych rzeczy. Wiadomość o jego heroicznej śmierci w obozie oświęcimskim w wigilię święta Wniebowzięcia N. M. P. 1941 roku tę powszechną opinię o świętości Sługi Bożego tylko umocniła i pogłębiła.

⁸ Por. Indelicato S., *Il processo apostolico di beatificazione*, Roma 1945 s. 109 nn.

⁹ *Benedictus XIV. De servorum Dei beatificatione et beatorum canonizatione*, Romae 1747, 3, 11, 1; 2, 39, 7; Blaher, *The ordinary processes* s. 234 nn.